

Handwritten signature

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/56/14/91

OPINIA PUBLICZNA O WOJNIE W ZATOCE PERSKIEJ

Komunikat z badań

Warszawa, luty 1991 r.

Zdaniem zdecydowanej większości respondentów CBOS¹, to, co obecnie dzieje się na świecie, ma znaczenie dla naszego kraju. Opowiada się za tą tezą aż 85% ankietowanych, nie zgadza z nią zaledwie 5%, a 10% nie ma zdania w tej kwestii. Stosunkowo duży procent uczestników sondażu (58%) jest też przekonanych, że sytuacja na świecie ma wpływ na ich osobiste losy.

Znaczne zainteresowanie problemami globalnymi idzie w parze z niemal powszechnym odczuciem wzrostu napięcia międzynarodowego (88% badanych). Uzasadnieniem dla niego są opinie o istnieniu we współczesnym świecie regionalnych konfliktów, które mogą stanowić zagrożenie dla całego świata. Dostrzega je 86% respondentów.

Spśród tych, którzy widzą w obecnej sytuacji międzynarodowej zagrożenie dla pokoju globalnego, aż czterech na pięciu (83%) utożsamia je z konfliktem w Zatoce Perskiej, a prawie dwie trzecie (64%) z sytuacją w ZSRR.

Opinie o konflikcie w Zatoce Perskiej

Znacznie ponad połowa ankietowanych (63%) obawia się, że obecny konflikt na Bliskim Wschodzie może przerodzić się w wojnę światową. Nie podziela tych obaw 18%, a 19% nie precyzuje swojego sądu.

		CBOS
<i>Czy zbrojny konflikt w Zatoce Perskiej może, Pana(i) zdaniem, przerodzić się w wojnę na skalę światową?</i>		
<i>Tak</i>		63%
<i>Nie</i>		18%
<i>Trudno powiedzieć</i>		19%

¹ "Świat wokół nas" (4) - sondaż zrealizowano w dniach 2-5 lutego 1991 r. na 1500-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Wypowiadając się w kwestii konieczności wybuchu wojny w związku z aneksją Kuwejtu przez Irak (47% uczestników sondażu), podzielało pogląd, że działań wojennych na Półwyspie Arabskim można było uniknąć. Nieco mniejszą grupę (34%) stanowią przekonani, że były one nieuniknione. Stosunkowo duży odsetek respondentów (19%) nie wyraził swojego zdania w tej sprawie.

		CBOS
<i>Czy wojna na Bliskim Wschodzie była, Pana(i) zdaniem, nieunikniona, czy też można jej było uniknąć?</i>		
<i>Wojna była nieunikniona</i>		34%
<i>Można było jej uniknąć</i>		47%
<i>Trudno powiedzieć</i>		19%

Pomimo podzielonych opinii na temat konieczności rozwiązania sytuacji na Bliskim Wschodzie metodami pozapolitycznymi ponad połowa ankietowanych (59%) uznaje decyzję prezydenta USA o rozpoczęciu działań wojennych za słuszną. Nie akceptuje jej zaledwie 17%, natomiast prawie co czwarty badany (24%) powstrzymuje się od oceny.

		CBOS
<i>Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent USA George Bush postąpił słusznie, czy też niesłusznie, wydając decyzję rozpoczęcia działań wojennych przeciw Irakowi?</i>		
<i>Postąpił słusznie</i>		59%
<i>Postąpił niesłusznie</i>		17%
<i>Trudno powiedzieć</i>		24%

Jeśli chodzi o ocenę zaangażowania Polski w wojnę o Kuwejt, zdecydowanie przeważa pogląd (reprezentuje go 63% badanych), że rząd postąpił słusznie, ograniczając się do wysłania na Bliski Wschód okrętów-szpitali i personelu medycznego.

Zaledwie 6% uważa, że decyzja ta była zbyt ostrożna, należało bowiem wysłać w ten rejon jednostki bojowe, zdolne włączyć się do działań zbrojnych przeciwko Irakowi. Niemal jedna czwarta uczestników sondażu (23%) natomiast jest zdania, że Polska nie powinna w ogóle angażować się w ten konflikt, a 8% uchyla się od wyrażenia swojej opinii.

		CBOS
<i>Czy, Pana(i) zdaniem, rząd polski postąpił słusznie, ograniczając się do wysłania szpitali i personelu medycznego w ramach sił zbrojnych ONZ, postąpił zbyt ostrożnie, ponieważ należało wysłać jednostki bojowe gotowe do walki zbrojnej przeciw Irakowi, czy też Polska w ogóle nie powinna angażować się w konflikt bliskowschodni?</i>		
<i>Postąpił słusznie</i>		63%
<i>Postąpił zbyt ostrożnie</i>		6%
<i>Polska w ogóle nie powinna angażować się w ten konflikt</i>		23%
<i>Trudno powiedzieć</i>		8%

Tak więc mimo przewagi przyjmujących racje koalicji anty-irackiej (poprzez akceptację polityki amerykańskiej w tej sprawie) i powszechnego przekonania o zagrożeniu, jakie niesie światu konflikt na Półwyspie Arabskim, znaczna większość ankietowanych opowiada się za ograniczonym udziałem naszego kraju w międzynarodowych wysiłkach na rzecz wyzwolenia Kuwejtu.

Stosunek do stron konfliktu

Pomimo niejednoznacznej oceny decyzji prezydenta USA o wszczęciu działań zbrojnych przeciwko Irakowi, prawie połowa ankietowanych (46%) jest przekonana, że to właśnie polityka Saddama Husajna stanowi największe zagrożenie dla pokoju na świecie, podczas gdy postawę Stanów Zjednoczonych ocenia w podobny sposób rządziej niż jeden na dziesięciu ankietowanych (9%). Dla porównania warto dodać, że pomimo dużej wagi przypisywanej wydarzeniom na Bliskim Wschodzie, za kraj stano-

wiacy największe zagrożenie dla światowego pokoju najczęściej uważa się ZSRR (61% wskazań).

Odzwierciedleniem wpływu na sytuację globalną, jaki ankietowani przypisują poszczególnym krajom zaangażowanym w wojnę, są uczucia wobec nich żywione, oceniane na skali temperatur od -50 do +50 stopni. I tak, państwem wobec którego Polacy żywią najgorętsze uczucia są Stany Zjednoczone (średnia temperatur +30°, przy czym wskazania dodatnie stanowią 90%, a ujemne 2%), krajem zaś najbardziej w Polsce nie lubianym jest Irak (średnia temperatur -25°, 8% - dodatnie, 72% - ujemne). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że obecna wojna nie jest dla respondentów jedynym (a może nawet nie zawsze pierwszoplanowym) kryterium oceny danego kraju. Świadczy o tym pozycja trzeciego, poddanego ocenie, państwa zaangażowanego w konflikt. Chodzi tu o Izrael, który ze średnią temperaturą uczuć -1° (35% - temperatur dodatnich, 29% - ujemnych) znalazł się nieco bliżej Iraku niż USA.

Przychylnie nastawienie wobec mocarstwa zza Atlantyku jest już tradycją sondaży poświęconych problematyce międzynarodowej. Obecnie również największa grupa respondentów (36%) wymienia je jako najlepszego, wypróbowanego sojusznika naszego kraju. Stany Zjednoczone zajmują również pierwsze miejsce na liście krajów, z którymi Polska powinna zacieśniać kontakty (93% wskazań, podczas gdy o konieczności ograniczenia współpracy mówiło zaledwie 3% badanych), wyprzedzając następną w tym zestawieniu Japonię o 10 punktów procentowych.

Irak natomiast należy do państw, z którymi współpraca jest raczej niewskazana (myśli tak 31% respondentów, podczas gdy 27% opowiada się za zacieśnianiem współpracy), nie zajmuje jednak w tym zestawieniu pierwszego miejsca, sytuując się za Związkiem Radzieckim i Rumunią. Najbardziej niepożądanym partnerem naszego kraju, zdaniem ankietowanych, jest Izrael, za współpracą z którym opowiada się 17%, przeciw zaś 48%. Warto dodać, że oba walczące kraje, tzn. Irak i Izrael, nie należą do grona państw, których Polska - zdaniem respondentów - powinna się obawiać (odpowiednio 3% i 0,3% wskazań).

Sympatia (oceniana na skali od +5 - największa sympatia, do -5 - największa niechęć), jaką cieszą się w naszym kraju przywódcy dwóch głównych państw konfliktu bliskowschodniego, stanowi odbicie stosunku do tych państw. George Bush, ze średnią ocen +3,3 (87% ocen dodatnich, 2% ujemnych), znalazł się na drugim miejscu, wyprzedzony tylko przez Jana Pawła II; Saddam Husajn natomiast, ze średnią ocen -4 (2% ocen pozytywnych, 86% negatywnych), jest najbardziej nie lubianym przywódcą spośród tych, którzy byli poddani ocenie respondentów. Dodatkowo, prezydent Stanów Zjednoczonych jest najwyżej ocenianym przez uczestników sondażu politykiem na arenie międzynarodowej.

x

x

x

W odczuciu większości Polaków wojna w Zatoce Perskiej jest najważniejszym problemem, przed jakim obecnie stoi świat, stanowi bowiem realne zagrożenie światowego pokoju. Gros badanych podziela w tym konflikcie racje koalicji antyirackiej. Większość też akceptuje postawę i działania rządu RP w tej sprawie.

Konflikt na Bliskim Wschodzie wpłynął również w pewnym stopniu na stosunek ankietowanych do państw będących jego stronami, choć nadal wyraźnie widać funkcjonowanie utrwalo-nych wcześniej sympatii i resentymentów.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Możliwość przerodzenia się konfliktu w Zatoce Perskiej w wojnę światową:			Liczba osób
	jest	nie ma	trudno powiedzieć	
Ogółem	64	18	19	1497
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	60	23	16	715
Kobiety	67	12	21	782
<u>Wiek</u>				
Do 24	66	19	14	160
25-29	62	21	17	145
30-39	64	19	17	396
40-49	61	19	20	233
50-59	65	17	18	238
60 lat i więcej	63	13	23	325
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	63	15	22	636
Miasto	64	20	16	861
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	65	16	19	187
21-100	63	19	18	254
101-500	66	19	14	220
501 tys. i więcej mieszkańców	62	24	14	200
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	67	15	17	258
Północno-wschodni (Białystok)	60	18	22	124
Północny (Gdańsk)	67	19	13	150
Południowy (Katowice)	49	25	27	244
Południowo-wschodni (Kraków)	63	14	22	241
Środkowo-wschodni (Lublin)	65	20	15	92
Środkowo-zachodni (Poznań)	66	20	14	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	75	11	15	198
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	66	14	20	624
Zasadnicze zawodowe	60	18	22	371
Średnie	66	20	14	398
Wyższe	52	30	17	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	57	31	12	88
Pozostali umysłowi	64	20	16	319
Pracownicy handlu i usług	73	9	18	89
Robotnicy wykwalifikowani	63	15	21	392
Robotnicy niewykwalifikowani	69	15	15	182
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	58	26	15	65
Rolnicy	60	16	23	293
Prywatni przedsiębiorcy	65	16	19	57
<u>Zainteresowanie wydarzeniami</u>				
Bardzo duże	63	27	10	82
Duże	67	20	13	593
Małe	65	15	20	631
Żadne	49	14	37	182

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Opinie o konieczności wybuchu wojny w Zatoce Perskiej			Liczba osób
	wojna była nieunikniona	można jej było uniknąć	trudno powiedzieć	
Ogółem	34	46	19	1499
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	41	45	14	715
Kobiety	28	47	24	784
<u>Wiek</u>				
Do 24	34	48	18	160
25-29	41	43	16	145
30-39	35	49	15	396
40-49	39	47	14	233
50-59	30	50	20	238
60 lat i więcej	29	41	30	327
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	31	46	23	636
Miasto	37	47	17	863
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	25	49	26	187
21-100	34	50	16	256
101-500	40	45	14	220
501 tys. i więcej mieszkańców	46	42	11	200
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	41	46	12	258
Północno-wschodni (Białystok)	23	48	30	124
Północny (Gdańsk)	29	51	20	150
Południowy (Katowice)	36	44	20	244
Południowo-wschodni (Kraków)	36	40	24	241
Środkowo-wschodni (Lublin)	49	35	16	92
Środkowo-zachodni (Poznań)	29	57	14	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	29	49	21	200
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	28	48	24	626
Zasadnicze zawodowe	33	52	15	371
Średnie	39	44	17	398
Wyższe	58	29	13	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	50	39	11	88
Pozostali umysłowi	39	43	18	319
Pracownicy handlu i usług	39	44	17	89
Robotnicy wykwalifikowani	30	53	18	392
Robotnicy niewykwalifikowani	36	43	21	184
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	41	40	18	65
Rolnicy	24	48	28	293
Prywatni przedsiębiorcy	49	39	12	57
<u>Zainteresowanie wydarzeniami</u>				
Bardzo duże	56	32	12	82
Duże	43	46	11	593
Małe	26	52	22	633
Żadne	23	38	39	182

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena słuszności decyzji prezydenta USA o podjęciu działań wojennych przeciwko Irakowi:			Liczba osób
	słuszna	niesłuszna	trudno powiedzieć	
Ogółem	59	17	24	1498
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	67	14	18	714
Kobiety	51	19	30	784
<u>Wiek</u>				
Do 24	62	17	21	160
25-29	73	10	17	144
30-39	57	19	24	396
40-49	62	16	22	233
50-59	52	16	31	238
60 lat i więcej	56	17	27	327
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	54	18	28	636
Miasto	62	15	22	862
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	52	17	30	187
21-100	63	14	22	256
101-500	60	18	22	219
501 tys. i więcej mieszkańców	74	12	14	200
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	69	11	20	258
Północno-wschodni (Białystok)	61	11	28	123
Północny (Gdańsk)	57	17	26	150
Południowy (Katowice)	53	18	29	244
Południowo-wschodni (Kraków)	60	11	29	241
Środkowo-wschodni (Lublin)	58	26	16	92
Środkowo-zachodni (Poznań)	55	24	20	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	57	20	23	200
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	52	17	31	626
Zasadnicze zawodowe	60	17	23	371
Średnie	64	15	20	397
Wyższe	75	16	9	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	67	22	11	88
Pozostali umysłowi	64	16	20	318
Pracownicy handlu i usług	63	17	20	89
Robotnicy wykwalifikowani	58	16	27	392
Robotnicy niewykwalifikowani	61	17	22	184
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	58	18	23	65
Rolnicy	47	17	35	293
Prywatni przedsiębiorcy	75	9	16	57
<u>Zainteresowanie wydarzeniami</u>				
Bardzo duże	77	16	7	82
Duże	70	15	15	592
Małe	51	18	30	633
Żadne	40	16	44	182

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena postawy rządu polskiego wobec konfliktu w Zatoce Perskiej:				Liczba osób
	słuszna	zbyt ostrożna	Polska nie powinna się angażować	trudno powiedzieć	
Ogółem	63	6	23	8	1498
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	65	8	21	5	714
Kobiety	61	4	25	10	784
<u>Wiek</u>					
Do 24	82	7	7	4	160
25-29	62	8	23	7	144
30-39	64	7	24	5	396
40-49	66	4	26	5	233
50-59	53	7	25	15	238
60 lat i więcej	59	5	27	9	327
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	61	5	24	10	636
Miasto	65	7	22	6	862
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	57	11	22	10	187
21-100	71	5	18	5	256
101-500	61	5	29	5	219
501 tys. i więcej mieszkańców	68	7	21	4	200
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	67	9	18	7	258
Północno-wschodni (Białystok)	69	4	16	10	124
Północny (Gdańsk)	53	12	29	6	150
Południowy (Katowice)	58	6	26	10	244
Południowo-wschodni (Kraków)	64	5	22	9	240
Środkowo-wschodni (Lublin)	68	5	20	6	92
Środkowo-zachodni (Poznań)	61	3	34	3	190
Południowo-zachodni (Wrocław)	67	4	19	10	200
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	57	4	27	12	625
Zasadnicze zawodowe	64	7	21	7	371
Średnie	70	6	20	4	398
Wyższe	69	11	20	0	103
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	66	11	20	2	88
Pozostali umysłowi	68	6	22	4	319
Pracownicy handlu i usług	74	0	20	6	89
Robotnicy wykwalifikowani	66	6	23	5	392
Robotnicy niewykwalifikowani	59	8	23	10	184
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	57	6	34	3	65
Rolnicy	53	5	26	17	293
Prywatni przedsiębiorcy	68	9	16	7	56
<u>Zainteresowanie wydarzeniami</u>					
Bardzo duże	67	16	16	1	82
Duże	73	6	18	3	592
Małe	57	6	29	8	633
Żadne	49	2	25	24	182